

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра зовнішньоекономічної діяльності

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему: **УПРАВЛІННЯ ЕКСПОРТНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ
ПІДПРИЄМСТВ ЗЕРНОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ**

Виконала: здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти групи _____ 4Мзд _____
спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньо-професійної програми «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»

_____ Гомон Ю.С.

(прізвище та ініціали)

Керівник : _____ Огородник Р.П.

(прізвище та ініціали)

Хмельницький 2024 року

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота освітнього рівня «бакалавр» на тему «Управління експортним потенціалом підприємств зернової галузі України» містить 68 сторінки, 6 таблиць, 14 рисунків. Перелік посилань нараховує 84 найменування.

Метою дослідження є: дослідженні сутності «експортного потенціалу», вивченні факторів впливу, методів регулювання та розроблення рекомендацій для підвищення експортного потенціалу зернового сектору економіки під впливом зовнішніх умов на ринках.

Об'єктом дослідження є: процес управління експортним потенціалом.

Предметом дослідження є: теоретико-методичні та практичні аспекти управління експортним потенціалом зернового комплексу в умовах війни.

У роботі для досягнення поставленої мети було використано такі **методи дослідження**: прогнозування обсягів реалізації продукції при аналізі господарської (у тому числі і зовнішньоекономічної діяльності), теоретичні (аналіз, систематизація, узагальнення), табличний, графічний. Було застосовано статистичні методи дослідження числових даних: вертикальний (структура показників) та горизонтальний (динаміка показників) аналіз.

Висновки та рекомендації роботи можуть знайти конкретну реалізацію в повоєнному відновленні та розвитку експортного потенціалу зернової галузі України на зовнішніх ринках.

Можливими напрямками продовження досліджень можуть бути стратегії виходу на нові ринки.

Ключові слова: управління, експорт, експортний потенціал, управління потенціалом, зовнішньоекономічна діяльність, зернова галузь, зернова логістика, зерновий ринок, агрохолдинг, аграрний сектор, розвиток, сталий розвиток, продовольча безпека.

ABSTRACT

The bachelors project on the topic thesis «Management of export potential of grain industry enterprises in Ukraine» contains 68 pages, 6 tables, 14 figures. The list of references includes 84 names.

The aim of the project is to study the essence of «export potential», study influencing factors, regulatory methods and develop recommendations for increasing the export potential of the grain sector of the economy under the influence of external conditions on the markets.

The research object: the process of managing export potential.

The subject of the study is: theoretical-methodical and practical aspects of managing the export potential of the grain complex in the conditions of war.

The project used the following **methods**: forecasting sales of products in the analysis of business (including foreign trade activities), theoretical (analysis, classification, generalization), spreadsheet, graphic. Statistical methods of numerical data was used: vertical (structure indicators) and horizontal (dynamic performance) analysis.

Conclusions and recommendations of work can be concretely implemented in the post-war recovery and development of the export potential of the grain industry of Ukraine on foreign markets.

The possible areas of further research can be the strategies for entering new markets.

Keywords: management, export, export potential, potential management, foreign economic activity, grain industry, grain logistics, grain market, agricultural holding, agricultural sector, development, sustainable development, food security.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЕКСПОРТНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ ЗЕРНОВОЇ ГАЛУЗІ	10
1.1. Сутність поняття «експортний потенціал»	10
1.2. Особливості формування експортного потенціалу зернової галузі України	20
1.3. Методичні засади оцінки експортного потенціалу підприємств зернової галузі	30
Висновки до розділу 1.....	40
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ЗЕРНОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	42
2.1. Аналіз параметрів функціонування ринку зерна в Україні до початку війни	42
2.2. Дослідження впливу воєнних дій на території України на експортний потенціал зернових	49
2.3. Шляхи розвитку експорту зернової продукції України в умовах воєнного стану	56
Висновки до розділу 2.....	63
ВИСНОВКИ	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	69
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний розвиток світового господарства характеризується зростанням ролі зовнішньої торгівлі між країнами. За цих умов економічне зростання будь-якої країни залежить від ефективного використання саме експортних можливостей економіки. Нині агросфера є одним із вагомих секторів, що за зростаючого світового попиту здатна забезпечити виробництво конкурентоспроможної експортоорієнтованої продукції. Тому питання аналізу експортного потенціалу сільськогосподарських підприємств набуває важливого значення.

Розвиток ринку зерна є критичним для сталого розвитку аграрної економіки України. Його розвиток зачіпає не лише спектр питань, пов'язаних з функціонуванням безпосередньо зернового господарства, але і в цілому всього агропродовольчого комплексу держави.

Зерно є одним з основних сільськогосподарських продуктів, попит на які постійно зростає. Також зазначене виробництво є ключовим джерелом доходу для багатьох аграрних підприємств. Стале виробництво зерна та його ефективна торгівля дають змогу забезпечити населення продуктами харчування в достатній кількості та за доступними цінами. Також розвиток зерновиробництва впливає і на експортний потенціал країни, залученню зовнішніх інвестицій у сільське господарство, що в свою чергу забезпечує розвиток національної економіки та підвищенню рівня життя сільських громад.

Проблеми, присвячені визначенню суті та особливостей формування експортного потенціалу економіки, розглядаються у працях багатьох науковців, таких як Л.А. Антонечко, О.А. Богуцький, П.Т. Саблук, І.А. Тернова, В.В. Третяк, Б.П. Дмитрук. Вчені, які розглядали фактори, що впливають на розвиток експортного потенціалу країни: О. Бойко, І. Самусевич, Е. Заруцька, В. Веризубова, В. Левченко, В. Гланц, М. Рако-тоаризова, С. Хорана, Б. Нараянан, А. Авужола, А. Іяквари, Р Бот, А. Ахондзаде, Г Гирмалем

Ниреа, С. Негуссі, Г Деги, Б. Муджаба, П. Пеллет, Дж. Сунгхаван, Дж. Лопес, С. Рамирес.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідженні сутності «експортного потенціалу», вивченні факторів впливу, методів регулювання та розроблення рекомендацій для підвищення експортного потенціалу зернового сектору економіки під впливом зовнішніх умов на ринках.

Із мети дослідження випливають такі **завдання**:

- визначити сутність поняття «експортний потенціал»;
- дослідити особливості формування експортного потенціалу зернової галузі України;
- охарактеризувати методичні засади оцінки експортного потенціалу підприємств зернової галузі;
- провести аналіз параметрів функціонування ринку зерна в Україні до початку війни;
- дослідити вплив воєнних дій на території України на експортний потенціал зернових;
- визначити шляхи розвитку експорту зернової продукції України в умовах воєнного стану.

Об'єктом дослідження даної роботи є процес управління експортним потенціалом.

Предмет дослідження – теоретико-методичні та практичні аспекти управління експортним потенціалом зернового комплексу в умовах війни.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети й виконання завдань у роботі використано низку загальнонаукових і спеціальних методів, а саме: методи індукції та дедукції – для розгляду понять «експортний потенціал» та «управління зовнішньоекономічною діяльністю зернового комплексу»; спостереження й узагальнення – для визначення місця України на світовому ринку сільськогосподарської продукції; статистичний та графічний методи – для аналізу позиції підприємств галузі у національній економіці, причинно-наслідковий метод і метод експертної оцінки; методи системно-

структурного аналізу.

Практична значущість. Висновки та рекомендації роботи можуть знайти конкретну реалізацію в повоєнному відновленні та розвитку експортного потенціалу зернової галузі України на зовнішніх ринках.

Апробація результатів роботи. Основні практичні результати дослідження доповідались на: ХІХ Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених, аспірантів та студентів «Професійне становлення молоді в умовах інтеграційного розвитку України» із тезами: «Дослідження впливу воєнних дій на території України на експортний потенціал зернових».

Робота складається зі вступу, 2 розділів, висновків; містить 68 сторінки тексту, 14 рисунків, 6 таблиць. Список джерел налічує 84 найменування джерел.